

III ENCONTRO GALEGO DE CUSTODIA DO TERRITORIO

AGCT*

O III Encontro Galego de Custodia do Territorio deseñouse coma un espazo para a aprendizaxe e o fortalecemento das entidades galegas que empregan a custodia do territorio como ferramenta de conservación da natureza e a paisaxe. Contou coa participación de profesionais dos sectores forestal, agrario e xurídico que analizaron distintos aspectos relativos á conservación do patrimonio natural e paisaxístico a través da custodia do territorio. Así mesmo, estiveron presentes expertos en Custodia do Territorio de ámbito estatal. O Encontro tivo lugar no Centro de Conservación e Estudo da Natureza Casa das Insuas de Rábade, os días 31 de xaneiro e 1 de febreiro.

En territorios moi humanizados coma é o caso do noso, a xestión dos recursos naturais e a conservación da natureza deben ter en conta os factores sociais. Cuestións coma o uso e a propiedade da terra ou as actitudes dos distintos sectores de poboación cara as políticas territoriais e de xestión da biodiversidade e da paisaxe son factores clave á hora de afrontar con éxito programas de conservación da natureza.

A custodia do territorio é un instrumento para a conservación da natureza e da paisaxe que promove a participación dos propietarios dos terreos, a sociedade civil organizada, a cidadanía e incluso empresas privadas, e ten un carácter complementario e non substitutivo doutras iniciativas e políticas públicas que buscan preservar a biodiversidade e a paisaxe. Máis aló dun concepto falamos dun conxunto de técnicas e estratexias diversas dirixidas a favorecer a corresponsabilidade dos propietarios e a sociedade en xeral, na conservación e o uso axeitado do territorio e os recursos naturais.

XERANDO O DEBATE

Aínda que oficialmente o encontro comezou o venres 31 de xaneiro ás 18:00 h., podemos dicir que desde esa mesma mañá comezamos a traballar en clave de custodia. De feito, a primeira hora do día quedamos

en Santiago membros das entidades que conforman a Agrupación Galega de Custodia do Territorio (AGECT) e coa axuda de Jordi Pietx, director da Xarxa de Custodia del Territori (XCT) de Cataluña e vicepresidente do Foro de Redes e Entidades de Custodia do Territorio (FRECT), rematamos de preparar a reunión que tiñamos prevista na Dirección Xeral de Conservación da Natureza.

Ás 12:00 h. fomos recibidos pola Directora Xeral de Conservación da Natureza, Verónica Tellado Barcia, e o Subdirector Xeral de Espazos Naturais e Biodiversidade, Roxelio Fernández Díaz. Nesta reunión púxose de manifesto o papel que podería xogar a custodia do territorio como estratexia complementaria de conservación da natureza, así como as sinerxías que poden xurdir entre os axentes públicos e privados neste eido.

De igual modo, presentáronse os exemplos de caso de apoio á custodia nas comunidades de Cataluña e do País Vasco, que son territorios pioneiros no apoio a esta ferramenta de conservación da natureza.

Xa pola tarde, comezou o III Encontro Galego de Custodia do Territorio cunhas breves palabras do presidente da AGECT, Roberto Hermida, que deu paso á charla de Jordi Pietx sobre a Custodia Agraria en Cataluña. Nesta presentación mostrouse a experiencia de Cataluña e Baleares

O abandono, a degradación dos valores ambientais e o deterioro paisaxístico do territorio sería unha responsabilidade compartida polos galegos como propietarios

AGCT

Oscar Rivas e Roberto Hermida son membros da AGCT.

AGCT

Ao encontro acudiron representantes de diversas entidades que fan Custodia do Territorio en Galicia.

nesta modalidade de custodia que harmoniza a conservación da natureza e a paisaxe co desenvolvemento rural.

A continuación proxectouse o documental “A Mesma Terra”, unha produción de Fonsagrada Producións (do grupo Fílmox, creadores do programa Cos pés na terra) e Televisión de Galicia, realizado por Iago Mazoy, con guiño de Anxo Vázquez, Iago Mazoy e Pepe Coira. Este foi o punto de partida dunha reflexión colectiva sobre o abandono de terras en Galicia e as súas implicacións na conservación da natureza e a paisaxe. O contido deste documental serviu de fío argumental para un animado debate onde se debullaron os principais retos territoriais aos que se enfronta a custodia do territorio en Galicia. Deste xeito, destacou a existencia de iniciativas, tanto individuais como colectivas, de xestión do territorio responsables, así como a existencia de asociacións ou organizacións con moito potencial de articulación e cambio. Este sería o caso das entidades de custodia que poden xogar un papel destacado, debido ao seu importante poder de creación de redes.

Unha conclusión preferente desta reflexión colectiva foi que na medida en que unha gran parte dos galegos e galegas somos propietarios de terras, tamén somos responsables do que acontece nelas. O abandono, a degradación dos valores ambientais e o deterioro paisaxístico do territorio sería unha responsabilidade compartida polos galegos como propietarios.

OS ASPECTOS TÉCNICOS

A xornada do sábado, máis centrada en aspectos técnicos aplicados á custodia, comezou cunha intervención de Xabier Bruña, da Cova da Terra, que nos falou das oportunidades da custodia do territorio na nova lei de montes de Galicia. A continuación Marcos Estévez, de FSC España, abordou as posibles sinerxías da certificación FSC coa custodia do territorio.

No espazo reservado para os bancos de terra e a custodia, Cristina Zolle, Técnica do Banco de Terras de Galicia falou da custodia do territorio dende a óptica desta institución. Martiño Cabana Otero, vicepresidente da AGCT, presentou a experiencia desta entidade para co Banco de Terras de Galicia.

Na última quenda da mañá, falou de aspectos relacionados co desenvolvemento rural, a política e a innovación agraria e as oportunidades para a custodia nestes ámbitos. Jordi Pietx debullou algúns aspectos dentro dos PDRs a ter en conta polas entidades de custodia. Pola súa parte, Quico Ónega do Laboratorio do Territorio (LABORATE) falou sobre as oportunidades que xorden para as entidades de custodia dentro das novas liñas de partenariatado agroambiental que se impulsan dende a nova PAC.

Xa pola tarde, Antonio Ruíz, avogado especialista en dereito ambiental e asesor do FRECT, disertou sobre aspectos xurídicos da custodia con especial incidencia na correcta formulación dos acordos.

Posteriormente, dedicouse un espazo para falar da Agrupación Galega de Custodia do Territorio e da necesidade de que as novas entidades se integren ao traballo en rede. De feito, valorouse a posibilidade de comezar os trámites para dotar a agrupación dunha figura legal.

A última palestra da xornada tratou sobre estratexias e métodos de incidencia político-institucional para a custodia do territorio. Foi impartida por Antonio Ruíz e Jordi Pietx, que tiveron unha participación destacada no encontro.

Dende a organización do III Encontro Galego de Custodia, queremos agradecer a colaboración de todos os poñentes para facer deste evento un lugar de aprendizaxe e fortalecemento das entidades galegas.

*AGCT é a Asociación Galega de Custodia do Territorio, organizadora do evento.
Podes descargar as palestras do Encontro en:
<https://docs.google.com/file/d/0BzZkKHqQvQX2ckx0YkJoYkxNQzA/edit?pli=1>

AGCT

Jordi Pietx é director da Xarxa de Custodia del Territori (XCT) de Cataluña e vicepresidente do Foro de Redes e Entidades de Custodia do Territorio (FRECT).

AGCT

Xabier Bruña falou das oportunidades da custodia do territorio e da nova Lei de Montes.

AGCT

Pepe Coira realizou o documental “A Mesma Terra”.